

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่นำรูปแบบตามแนวคิด 4 MAT มาใช้พัฒนาและปรับปรุง กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเขวาไร่ศึกษาอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลักษณะของ วิจัยเชิงปฏิบัติการตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.3 ตัวแปรที่ศึกษา
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิจัยตามวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนปฏิบัติการลงมือ กระทำจริง การสังเกตและสะท้อนผลการปฏิบัติ ผู้วิจัยได้นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ใน กิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนตามวงจรดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 สสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอน ศึกษาสภาพปัญหาเพื่อหา แนวทางการแก้ปัญหาในการวิจัย โดยผู้วิจัยและครูผู้ร่วมวิจัย

3.1.2 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย

3.1.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการ สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบ 4 MAT เพื่อนำมาใช้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการวิจัย

3.1.4 คำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT สารการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ และเครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนแบบประเมินผลงานนักเรียนแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์

3.1.5 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สร้างขึ้น ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รวมทั้ง ให้ข้อเสนอแนะที่ควรแก้ไข ปรับปรุงพัฒนา

3.1.6 ผู้วิจัยนำเครื่องมือในการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบ มาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาออกเป็น 3 วงจร ดังนี้

3.1.6.1 วงจรปฏิบัติที่ 1 เรื่อง ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย จำนวน 4 แผน (7 ชั่วโมง) ประกอบไปด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความหมาย ความสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบผสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ผลดี ผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบผสม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ปัญหาพื้นฐาน และปัจจัยการผลิต

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

3.1.6.2 วงจรปฏิบัติที่ 2 เรื่อง กลไกราคา จำนวน 6 แผน (7 ชั่วโมง) ประกอบไปด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ความหมาย องค์ประกอบของกลไกราคา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 กฎอุปสงค์ และกฎอุปทาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์ และอุปทาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 คุณภาพของตลาด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 บทบาทรัฐบาลที่มีต่อคุณภาพของตลาด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 การแจกจ่าย และจัดสรรทางเศรษฐกิจ

3.1.6.3 วงจรปฏิบัติที่ 3 เรื่อง ระบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 แผน (5 ชั่วโมง) ประกอบไปด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 ผลดี ผลเสียระบบเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือในการวิจัยที่สร้างขึ้น ไปขอคำปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา พร้อมให้ข้อเสนอแนะต่างๆ

3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือในการวิจัยที่สร้างขึ้น ไปดำเนินการ ปรับปรุงและแก้ไข ตามข้อเสนอแนะต่างๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน (Act) ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

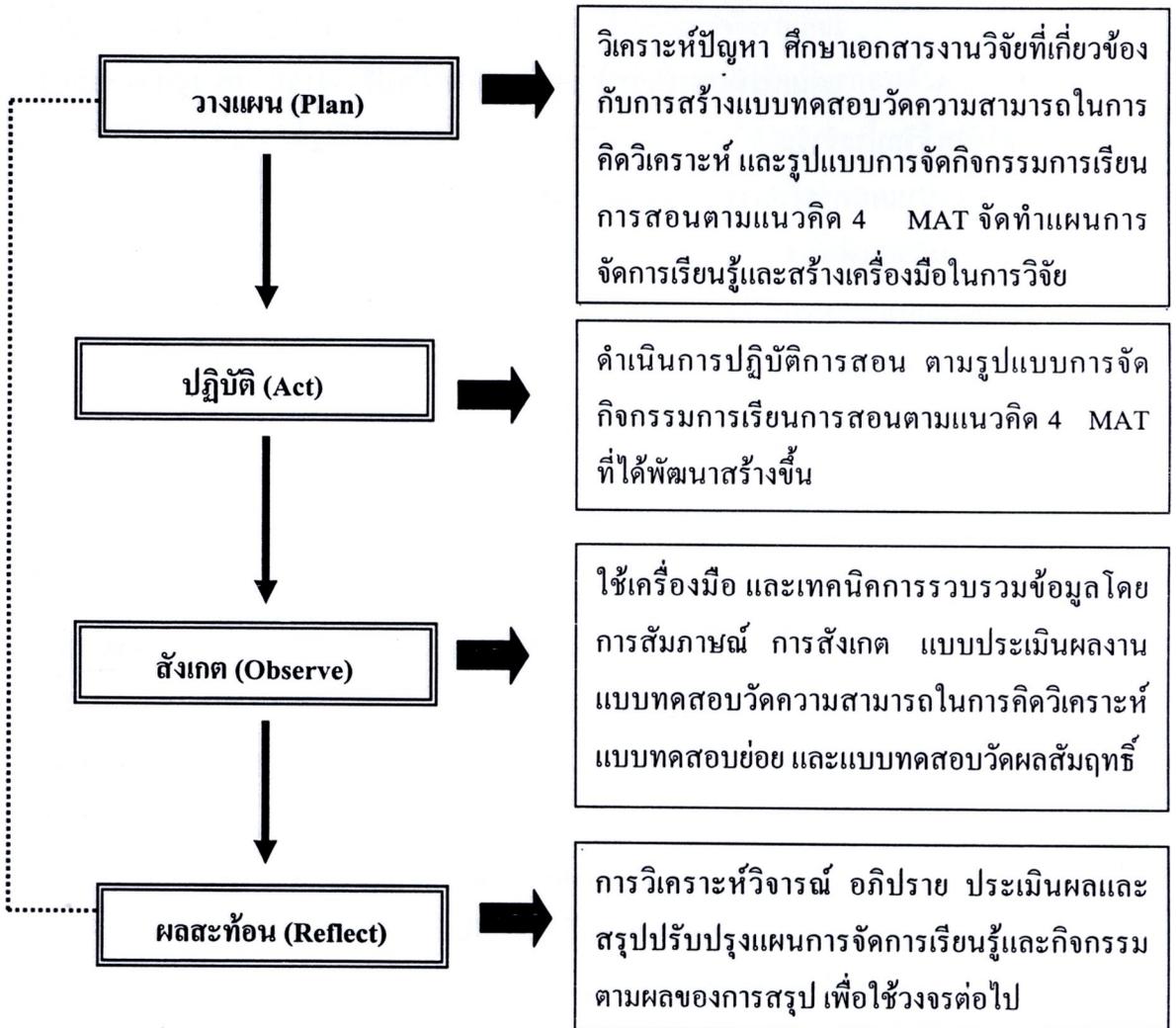
1. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้รับการพัฒนา ปรับปรุงในขั้นที่ 1 ไปดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับกลุ่มเป้าหมาย

2. ผู้วิจัยลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เป็นวงจรปฏิบัติ 3 วงจร

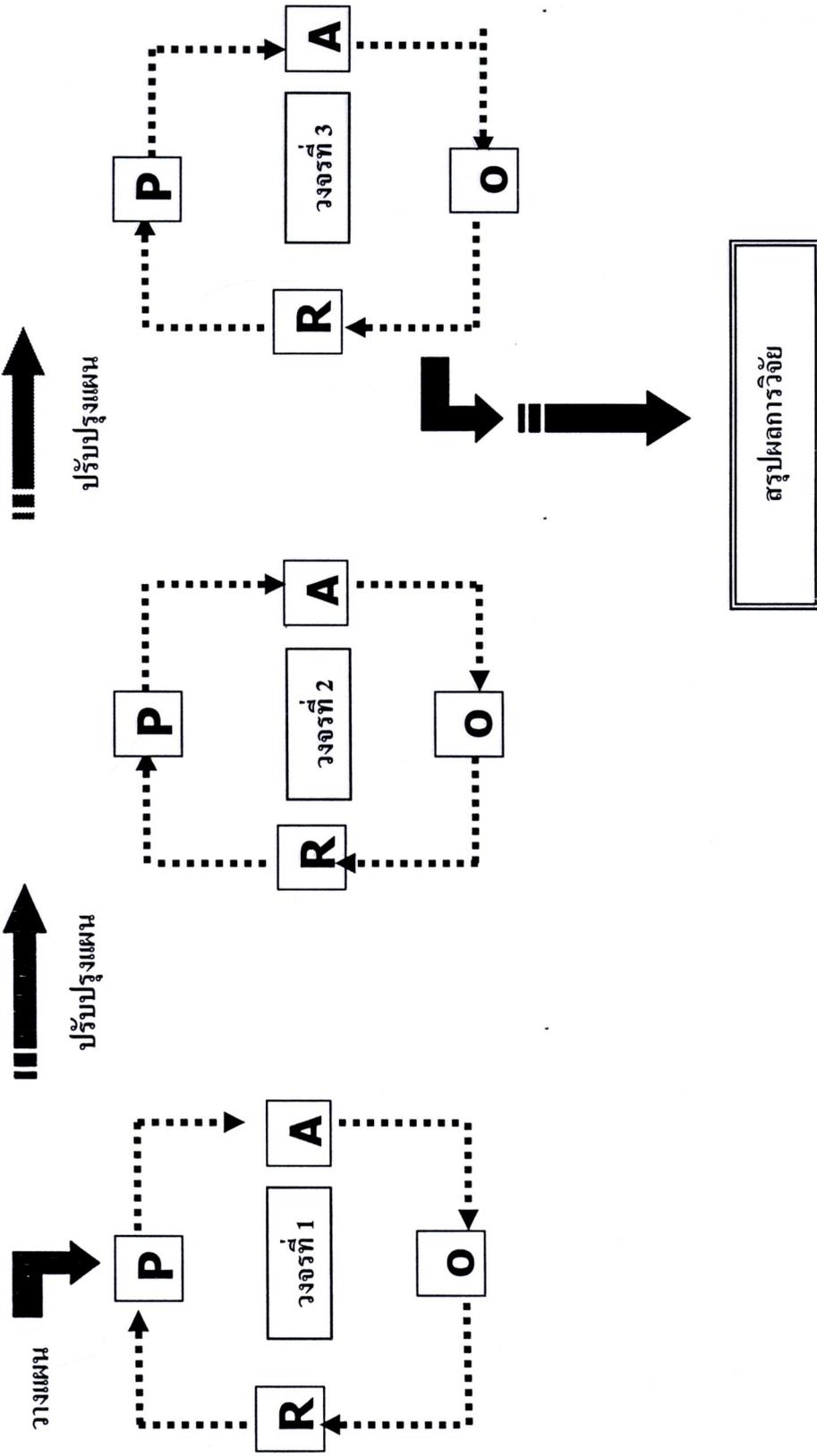
ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) ดำเนินการโดยการสังเกต และจดบันทึกข้อมูล พฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น พฤติกรรม การมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมความสนใจที่แสดงออกขณะเรียน โดยผู้วิจัยและ ครูผู้ร่วมวิจัยจดบันทึกลงแบบบันทึกพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflect) ดำเนินการ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาร่วมกันวิเคราะห์ วิจัย โดยรับฟังจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย และสรุปข้อมูลเพื่อนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเป็นแผนภูมิแสดงขอบข่ายของการวิจัยตามขั้นตอน ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการและแสดงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 แสดงขอบข่ายการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ

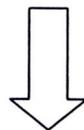
ภาพที่ 7 แสดงวงจรการวิจัยปฏิบัติการ

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

วงจรที่	แผนการจัด การเรียนรู้ที่	เครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล	ระยะเวลา
1 - 3	1 - 13	1. แบบสังเกตพฤติกรรม นักเรียน 2. แบบสัมภาษณ์ 3. แบบประเมินผลงาน 4. แบบบันทึกความคิดเห็น 5. แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร 6. แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ 7. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	ผู้ช่วยวิจัย, ผู้วิจัย ผู้วิจัย, ผู้ช่วยวิจัย ผู้วิจัย, ผู้ช่วยวิจัย นักเรียน นักเรียน นักเรียน	- ตลอดเวลาสอน - สิ้นสุดการสอน แต่ครั้ง - สิ้นสุดการสอน แต่ครั้ง - สิ้นสุดการสอน แต่ครั้ง - หลังสิ้นสุดการ สอนแต่ละวงจร - ก่อนการสอน และหลังสิ้นสุด การสอน 3 วงจร - หลังสิ้นสุดการ สอน 3 วงจร

สะท้อนผลการปฏิบัติ เมื่อสิ้นสุดการสอนวงจรที่ 3

เปรียบเทียบผลการทดสอบความสามารถการคิดวิเคราะห์ (ก่อน และหลังสิ้นสุดการสอน)

สรุปผลการวิจัย

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเขวาไร่ศึกษา อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 44 คน

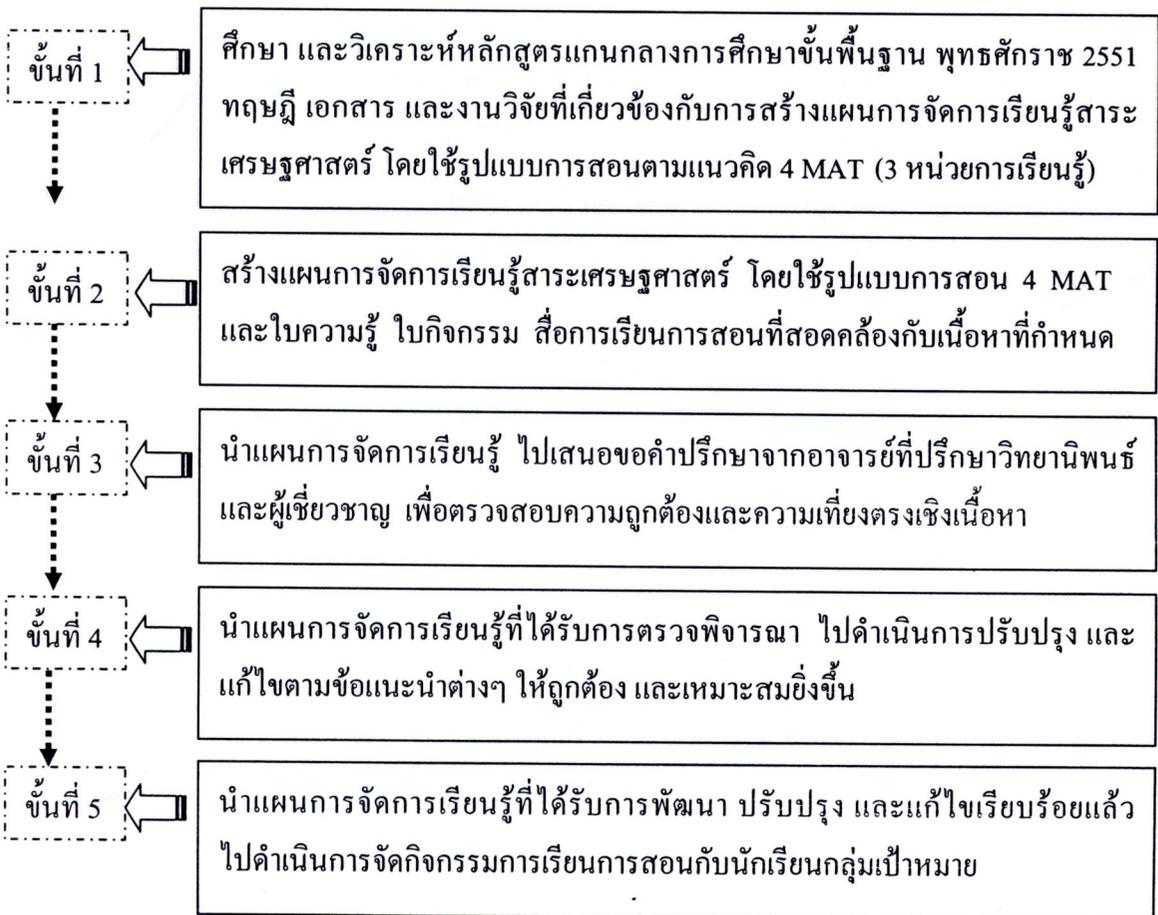
3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

3.3.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออก 3 ประเภท ได้แก่

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 13 แผน (19 ชั่วโมง) ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

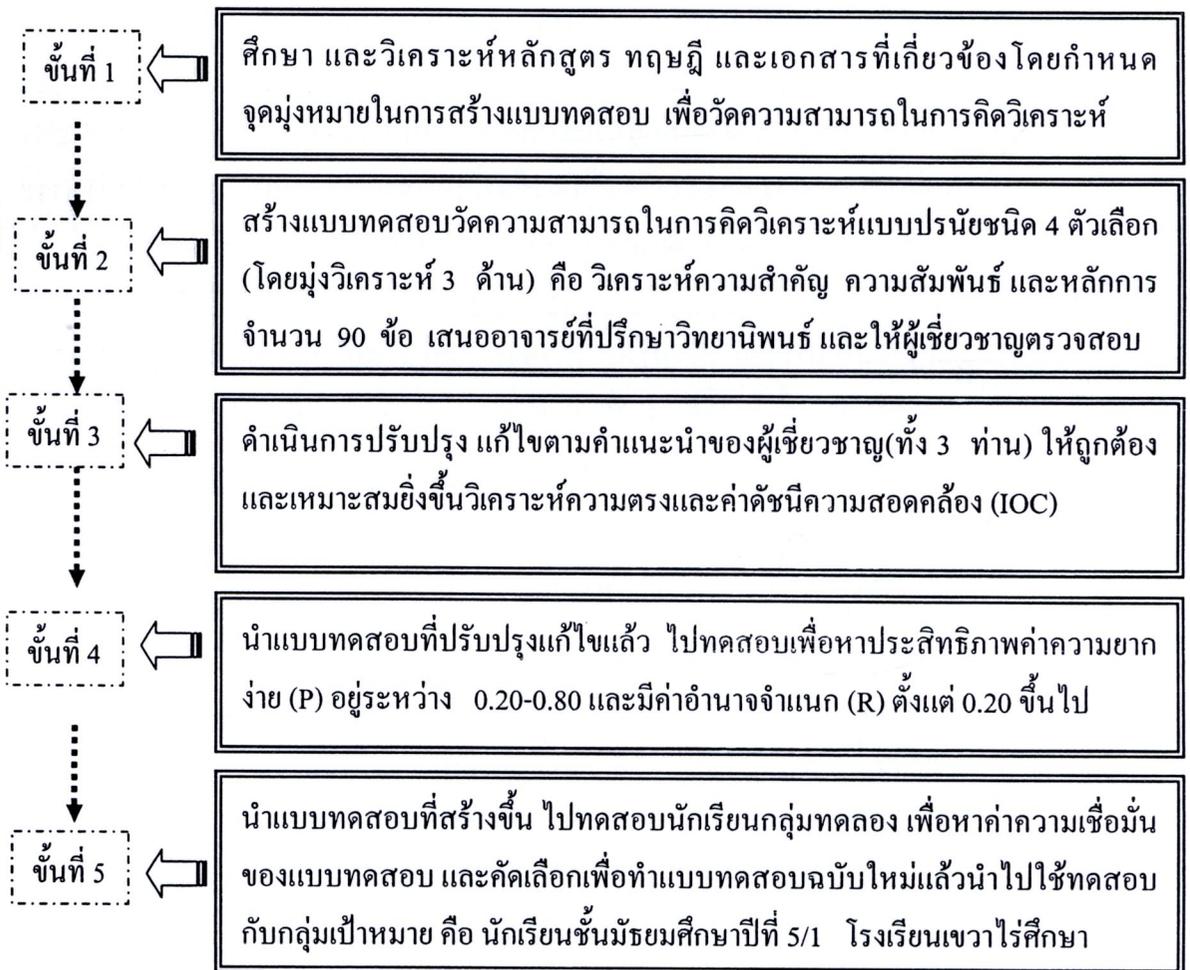
ภาพที่ 8 แสดงขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3.4.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร

3.4.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.4.2.1 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

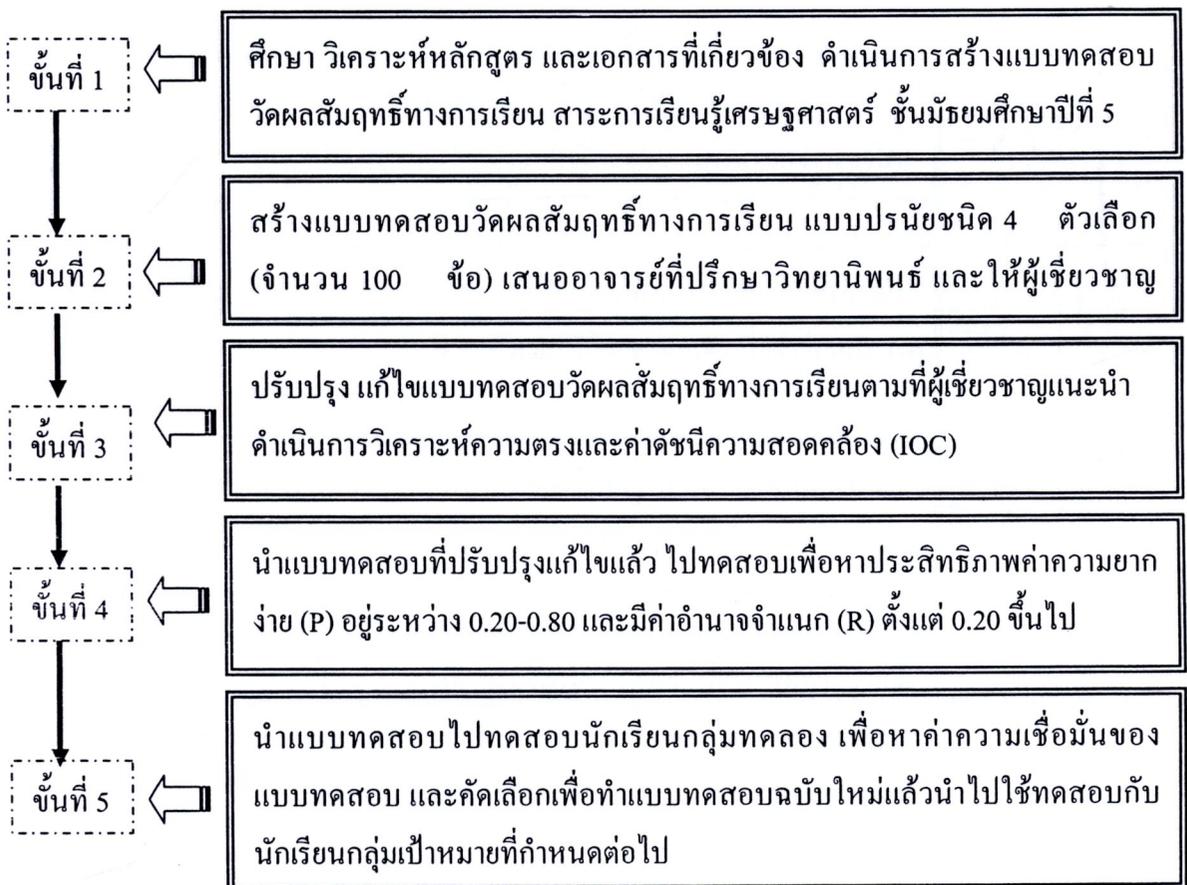
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน สำหรับใช้ทดสอบนักเรียนก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียนครบทั้ง 3 วงจร โดยเปรียบเทียบผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบทั้ง 2 ครั้ง เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

ภาพที่ 9 แสดงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์

3.4.2.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

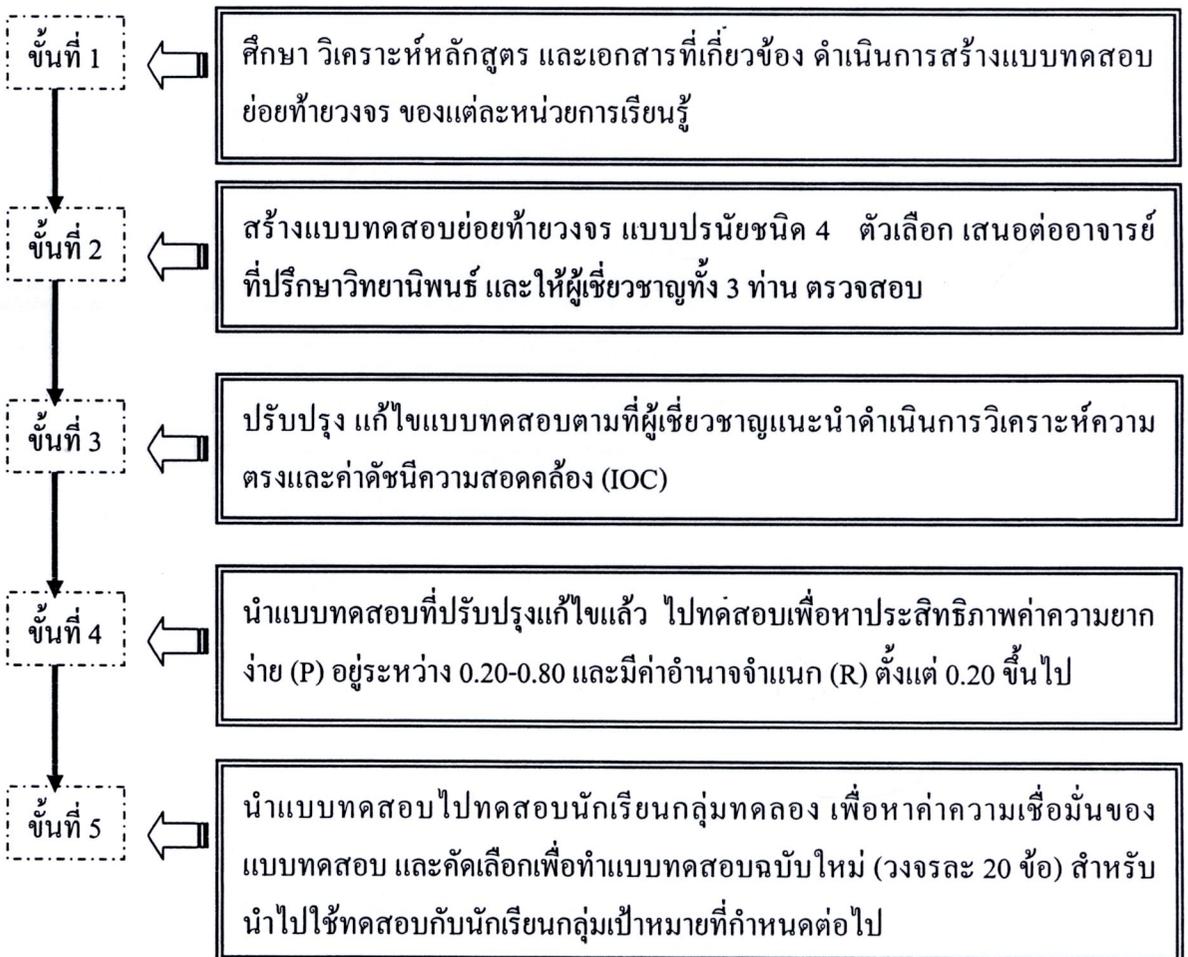
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อ สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาแล้วนำมาทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จำนวน 79 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปและหาค่าความเชื่อมั่น นำแบบทดสอบที่มีค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดมาจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ละ 15 ข้อ รวมจำนวน 45 ข้อ ก่อนนำมาใช้ทดสอบนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังจากการเรียนการสอนทั้ง 3 วงจรเสร็จสิ้น เพื่อวัดและประเมินผลว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ภาพที่ 10 แสดงลำดับขั้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4.2.3 การสร้างแบบทดสอบท้ายวงจร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบท้ายวงจร แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยจะนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์(IOC) ค่าความยากง่าย(P) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยนำแบบทดสอบที่มีค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดมาคัดเลือกทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจรหน่วยการเรียนรู้ละ 20 ข้อ ก่อนนำมาใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละวงจร ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร ดังนี้

ภาพที่ 11 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร

3.4.2.4 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูผู้วิจัย และครูผู้ช่วยวิจัย

เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียน โดยผู้วิจัย และครูผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น และที่สังเกตได้จากการร่วมทำกิจกรรมของนักเรียนตามขั้นตอนรูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสะท้อนผลการปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละครั้ง ซึ่งกำหนดขอบข่ายพฤติกรรมที่จะบันทึก ในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) พฤติกรรมการสอน หรือความพร้อมในการจัดเตรียมการสอนของครู
- 2) พฤติกรรมของนักเรียน หรือความพร้อมในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ
- 3) ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ 4 MAT

- ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างประสบการณ์: (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่สังเกตได้)

- ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ประสบการณ์: (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่สังเกตได้)

- ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด: (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่สังเกตได้)

- ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาความรู้/ความคิด: (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่สังเกตได้)

- ขั้นที่ 5 ขั้นปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้เรียนรู้: (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่สังเกตได้)

- ขั้นที่ 6 ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเอง: (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่สังเกตได้)

- ขั้นที่ 7 ขั้นวิเคราะห์ผลงาน และแนวทางนำไปประยุกต์ใช้: (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่สังเกตได้)

- ขั้นที่ 8 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด: (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมที่สังเกตได้)

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูผู้วิจัย และครูผู้ช่วยวิจัย ตามขอบข่ายพฤติกรรมที่กำหนด

1) กำหนดขอบข่ายของพฤติกรรมที่จะทำการสังเกตตามขั้นตอนรูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT

2) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม โดยแบ่งเป็นพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรม การเรียน การร่วมทำกิจกรรมของนักเรียน

3) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้ว ไปใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.4.2.5 แบบบันทึกความคิดเห็นของครูผู้ช่วยวิจัย

ใช้บันทึกข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีต่อการดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอนรูปแบบ 4 MAT โดยครูผู้ช่วยวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสะท้อนผลการปฏิบัติ เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละครั้ง ซึ่งกำหนดขอบข่ายพฤติกรรมที่จะบันทึกในหัวข้อต่อไปนี้

1) ขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ท่านคิดว่านักเรียนให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือมีโอกาสดำเนินปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

2) ท่านคิดว่าจากคำถามต่างๆ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนใช้น่าจะมีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนในด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้หรือไม่ อย่างไร

3) ท่านคิดว่าสื่อการสอนที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

4) ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบที่ใช้เหมาะสมหรือไม่ น่าสนใจเพียงใด

5) ท่านมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

การสร้างแบบบันทึกความคิดเห็นของครูผู้ช่วยวิจัยตามขอบข่ายพฤติกรรมที่กำหนด

1) ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกความคิดเห็นเพื่อให้ครูผู้ช่วยวิจัยใช้บันทึกข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบ 4 MAT ที่ครูผู้วิจัยจัดขึ้น

2) นำแบบบันทึกความคิดเห็นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบหรือให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3) นำแบบบันทึกความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วไปใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.4.2.6 แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้บันทึกความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบ 4 MAT เพื่อนำผลการสัมภาษณ์ไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งต่อไปซึ่งกำหนดขอบข่ายของการสัมภาษณ์ในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดขึ้น
- 2) กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้มากขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- 3) นักเรียนคิดว่าตนเองได้รับการกระตุ้นให้ฝึกคิดจากกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร
- 4) ในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง
- 5) นักเรียนมีข้อเสนอแนะหรือต้องการให้ครูปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

การสร้างแบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อใช้บันทึกข้อคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบ 4 MAT ที่ครูผู้วิจัยจัดขึ้น
2. นำแบบสัมภาษณ์นักเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหรือให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสัมภาษณ์นักเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วไปใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้สะท้อนผลการปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละครั้ง

3.4.2.7 แบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน สร้างขึ้นใช้บันทึกความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบ 4 MAT ซึ่งกำหนดขอบข่ายพฤติกรรมที่จะบันทึกในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนี้หรือไม่ (ชอบ/ไม่ชอบ) เพราะอะไร

2) สื่อการสอนที่ครูนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

3) นักเรียนต้องการให้ครูปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนการสอนในจุดใดบ้าง

4) นักเรียนได้อะไร จากการเรียนการสอนในครั้งนี้บ้าง
การสร้างแบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1) ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียนใช้บันทึกข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบ 4 MAT ที่ครูผู้วิจัยจัดขึ้น

2) นำแบบบันทึกความคิดเห็นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบหรือให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3) นำแบบบันทึกความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วไปใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.5 วิธีดำเนินการทดลอง และการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำวิจัยครั้งนี้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ตั้งแต่วันที่ 5 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ตามขั้นตอนดังนี้

ดำเนินการปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจ พร้อมเชิญครูผู้ช่วยวิจัยร่วมรับฟังข้อมูลต่างๆ และแนวปฏิบัติในการมีส่วนร่วมทำวิจัยในครั้งนี้ (วันที่ 4 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2552)

นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 45 ข้อ ไปใช้ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย(วันที่ 4 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2552) รวบรวมคะแนนเป็นคะแนนก่อนเรียน เพื่อนำไปใช้เปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบหลังเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการสอนวิจัยโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดรูปแบบ 4 MAT จำนวน 13 แผน (19 ชั่วโมง) มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามที่วางแผนไว้ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงกำหนดการดำเนินการวิจัย วงจรที่ 1 เรื่อง ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

แผนที่	เรื่อง ระบบเศรษฐกิจ ของประเทศไทย	วัน/เดือน/ปี ที่สอน	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
1	ความหมาย ความสำคัญของ ระบบเศรษฐกิจ	5 และ 9 พฤศจิกายน 2552	2	
2	ข้อดีและข้อเสีย ของระบบ เศรษฐกิจแบบผสม	11 และ 12 พฤศจิกายน 2552	2	
3	ปัญหาพื้นฐาน และปัจจัยการ ผลิตของระบบเศรษฐกิจ	16 และ 18 พฤศจิกายน 2552	2	
4	การดำเนินกิจกรรมทาง เศรษฐกิจ	19 พฤศจิกายน 2552	1	
-	ทดสอบท้ายวงจร	20 พฤศจิกายน 2552	1	

ตารางที่ 3 แสดงกำหนดการดำเนินการวิจัย วงจรที่ 2 เรื่อง กลไกราคา

แผนที่	เรื่อง กลไกราคา	วัน/เดือน/ปี ที่สอน	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
5	ความหมาย องค์ประกอบ ของกลไกราคา	23 พฤศจิกายน 2552	1	
6	กฎของอุปสงค์ และกฎของ อุปทาน	25 พฤศจิกายน 2552	1	
7	ปัจจัยกำหนดอุปสงค์ และ อุปทาน	26 พฤศจิกายน 2552	1	
8	คุณภาพของตลาด	30 พฤศจิกายน 2552	1	
9	บทบาทรัฐบาลที่มีคุณภาพ ของตลาด	2 และ 3 ธันวาคม 2552	2	
10	การแจกจ่ายและจัดสรรทาง เศรษฐกิจ	7 ธันวาคม 2552	1	
-	ทดสอบท้ายวงจร	9 ธันวาคม 2552	1	

ตารางที่ 4 แสดงกำหนดการดำเนินการวิจัย วงจรที่ 3 เรื่อง ระบบเศรษฐกิจพอเพียง

แผนที่	เรื่องระบบเศรษฐกิจพอเพียง	วัน/เดือน/ปี ที่สอน	จำนวนคาบ	หมายเหตุ
11	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	14 และ 16 ธันวาคม 2552	2	
12	ข้อดีและข้อเสีย ของระบบเศรษฐกิจพอเพียง	17 ธันวาคม 2552	1	
13	การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	21 และ 23 ธันวาคม 2552	2	
-	ทดสอบท้ายวงจร	24 ธันวาคม 2552	1	
-	ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	28 ธันวาคม 2552	1	
-	ทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์	4 มกราคม 2553	1	

3.5.4 นำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร (วงจรละ 20 ข้อ) ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวงจรโดยนำคะแนนของแต่ละวงจรไปคำนวณค่าร้อยละเพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด รวบรวมคะแนนจนครบทั้ง 3 วงจร

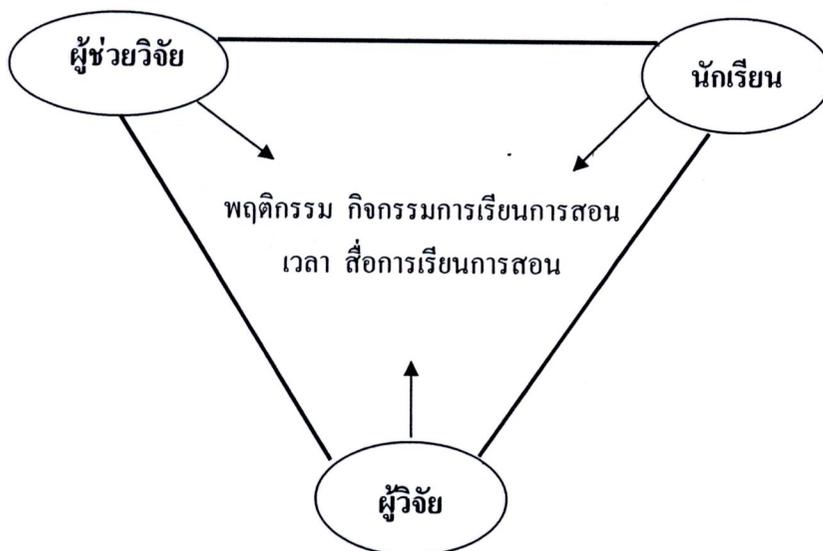
3.5.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์จำนวน 45 ข้อ (หน่วยการเรียนรู้ละ 15 ข้อ) ไปทดสอบนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 3 วงจร นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบไปคำนวณค่าร้อยละเพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

3.5.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน มอบให้ครูผู้ช่วยวิจัยใช้จดบันทึกข้อมูลสิ่งที่สังเกตได้ จากการเข้าสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนในชั่วโมงต่างๆ และเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่ครูผู้วิจัยใช้ในการบันทึกข้อมูลผลการสอนทั้ง 3 วงจรด้วย

3.5.7 นำแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชื่อถือได้จึงใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยจะเก็บข้อมูลหลังสิ้นสุดการสอนในแต่ละครั้งแล้วนำข้อมูล

ที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ถัดไป ซึ่งจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้วิจัย ผู้ช่วยวิจัย และนักเรียน แสดงดังแผนภาพที่ 11

ภาพที่ 12 แสดงการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)
(Elliot, 1991 อ้างถึงใน สุนีย์รัตน์ เนียมสกุล, 2541)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

3.6.1 สูตรการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่รวบรวมจากการเก็บคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนทั้งหมด

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3.6.2 สูตรการคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2532)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 X แทน คะแนนนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเป้าหมาย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.6.3 สูตรการคำนวณหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ หมายถึง คะแนนรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.6.4 การคำนวณหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ดำเนินการคิดคำนวณค่าโดยใช้สูตรโปรแกรมสำเร็จรูป B-Index Win 6.5

3.6.5 เกณฑ์การประเมิน (มาตรฐานที่ 4) ร้อยละของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามเกณฑ์การพิจารณา ของ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน))

เกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์การพิจารณา

ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่าร้อยละ	50	แปลความว่า	ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ย	ตั้งแต่ร้อยละ	50 – 74	แปลความว่า	พอใช้
ค่าเฉลี่ย	ตั้งแต่ร้อยละ	75 – 89	แปลความว่า	ดี
ค่าเฉลี่ย	ตั้งแต่ร้อยละ	90 ขึ้นไป	แปลความว่า	ดีมาก

3.6.6 เกณฑ์การประเมินคิดค่าคะแนนของผู้เรียน ใช้เกณฑ์การประเมินตามระบบ รายงานผลการเรียนเอกสาร ปพ.5 (4) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการและสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของหลักสูตรสถานศึกษากำหนด

ระดับผลการเรียน	คะแนนรวมที่ได้	ความหมาย
4	80 - 100	ผลการเรียนที่ดีเยี่ยม
3.5	75 - 79	ผลการเรียนดีมาก
3	70 - 74	ผลการเรียนดี
2.5	65 - 69	ผลการเรียนค่อนข้างดี
2	60 - 64	ผลการเรียนน่าพอใจ
1.5	55 - 59	ผลการเรียนพอใช้
1	50 - 54	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
0	0 - 49	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลจากแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ใช้การหาค่าเฉลี่ย การคำนวณค่าร้อยละ เพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ ต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนน และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

โดยใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์นักเรียนแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ใช้บันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและร่วมทำกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อบกพร่อง ปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในการดำเนินการวงจรต่อไป

